

BINGEHÊN KURMANCÎ

Kurmancîn perusteet

JI ŞOREŞGERÊN ENTERNASYONALÎST LI ROJAVA RE
KANSAINVÄLISILLE VALLANKUMOUKSELLISILLE ROJAVASSA

Çapa Sêyêmin
Kolmas painos

KOULUTUSKOMITEA ŞEHÎD CIWAN

ALKUSANAT

Tämä vihkonen on johdatus kurmancîn (tai kurmandžin) kieleen. Vihko koostuu kolmesta osasta: sanastosta, kieliopista ja käytännön esimerkeistä (keskustelut). Tämä on kolmas, kieliopin perusteilla laajennettu versio oppimateriaalista, joka on aiemmin julkaistu englanniksi nimellä *Peyvên esasî - Basic vocabulary*.

Kurmancî on laajimmin puhuttu kurdikieli, jota puhutaan myös kaikilla Rojavan alueilla. Tämän vihkon sanasto perustuu Cizîren kantonin murteeseen. Rojavan puhekielessä esiintyy paljon myös arabiankielisiä sanoja. Sanasto-osiossa on joitakin sanoja myös turkiksi ja arabiaksi. Turkin sanat on kirjoitettu tällä fontilla ja arabian tällä fontilla. Lisäksi sanastossa on yksi sivu arabian sanastoa (s. 20). Kurdikielet ovat läheistä sukua farsille. Turkki ja arabia kuuluvat muihin kieliryhmiin. Pitkän jaetun historian sekä kolonialismin ja assimilaatiopolitiikan seurauksena kurdikielessä on paljon yhteistä sanastoa turkin, farsin ja arabian kanssa. Erilaiset fontit eivät siis välttämättä kerro sanan todellisesta alkuperästä. Niiden on tarkoitus ennemminkin auttaa hahmottamaan, mikä vaihtoehtoisista sanoista voi tulla ymmärretyksi tiettyssä tilanteessa tai tietyllä alueella.

Vihkon sisältö ei ole kaikilta osin akateemisessä mielessä oikeakielistä. Tavoitteemme ei ole opettaa akateemisesti korrektia kurmancîa, vaan auttaa sinut pääsemään alkuun Mesopotamiassa sekä ymmärtämään ja puhumaan Rojavassa puhuttua kurmancîa. Oppimateriaali on suunniteltu ensisijaisesti opiskeluun kurmancîn kieliympäristössä. Ilman aktiivista vuorovaikutusta kurmancîn puhujien kanssa lauseenmuodostuksen ja kieliopin perusteiden oppiminen voi olla tämän materiaalin avulla haastavaa.

Kurmancîa kirjoitetaan latinalaisilla aakkosilla ja kieli on suomen kielen tapaan foneettinen: kun ymmärrät miten kirjaimet äännetään, pystyt ääntämään kokonaisia sanoja oikein lukemalla ne. Toki on olemassa poikkeuksia. Kurmancîssa ei ole suomen tapaan kaksoisvokaaleja (aa, ee jne.) joten vokaalien kesto voi vaihdella hieman riippuen sanasta sekä kirjaimen ja painon sijannista sanassa. Kuuntelemalla, keskustelemalla ja kysymällä kehität ääntämystäsi nopeasti. Arabian ja turkin sanat on siirtokirjoitettu kurmancîn aakkosille, joten joitakin näille kielille ominaisia, kurmancîsta puuttuvia äänneitä on menetetty.

ÄLÄ kanna tätä vihkosta printattuna mukanas, kun matkustat. Et halua, että se löytyy repustasi. Pidä se mukanas kryptatulla muistitikulla tai lataa ja tulosta se saavuttuasi perille.

Toivomme sinulle menestystä missä ikinä kamppailletkin. Olet aina sydämässämme ja ajatuksissamme. Serkeftin!

Komîteya Perwerde ya Şehîd Ciwan
Marraskuu 2018

NAVEROK - SISÄLTÖ

BEŞA PEYVAN - SANASTO-OSIO			Peyvên esasî yê erebî	Perussanastoa arabiaksi	20
Elfabe û reqem	Aakkoset ja numerot	3	Avakirin	Rakentaminen	21
Bingehîn	Perusteet	4	Pirsgirêkên civakî	Yhteiskunnalliset kysymykset	21
Silavdan û biwêj	Tervehdykset ja ilmaisut	5	Peyvên neberçav	Abstraktit sanat	23
Dem û roj	Aika ja päivä	6	Lêkerên esasî	Perusverbit	25
Şeva yekêmin	Ensimmäinen yö	7	BEŞA RÊZÎMANÊ - KIELIOPPIOSIO		
Tendirustî û alîkariya lezgîn	Terveys ja ensiapu	8	Tewandina <i>bûn</i>	Olla-verbin taivutus	28
Bedena mirov	Ihmisruumis	8	Hevok	Lauseet	29
Li ser rê	Tien päällä	9	Hevokên neyînî	Kieltolauseet	30
Mirov û malbat	Ihmiset ja perhe	9	Lêkerên berhevkiirî	Yhdistelmäverbit	30
Li mutfax	Keittiössä	10	Pêşdaçek û pasdaçek	Prepositiot ja postpositiot	31
Li bajar	Kaupungilla	11	Rengdêr, yekjimar, pirjimar	Adjektiivit, yksikkö, monikko	32
Cil	Vaatteet	11	Îfadekirina xwedîfî	Omistajuuden ilmaiseminen	32
Rengdêr	Adjektiivit	12	Hevokên karê nepen	Passiivilauseet	33
Qiyas	Määrät	13	Lêkerên gergûhêz	Transitiiviset verbit	34
Reng	Värit	13	BEŞA PRATÎKÎ - KÄYTÄNNÖN ESIMERKKEJÄ		
Li noqte	Tukikohdassa	14	Diyalog	Keskustelut	36
Leşkerî	Armeijasanastoa	15	Destik	Radiopuhelin	39
Li cebhe	Rintamalla	17	Werin Barîkadan wêjeya stran - laulun sanat		
Hawirdor	Ympäristö	18	41		
Heywan	Eläimet	19			

Elfabeya kurmancî - Kurmancî aakkoset

A a	kuten suomen kielen "a"
B b	kuten suomen kielen "b"
C c	kuten englannin "j" sanassa j ungle
Ç ç	kuten engl. "tch" sanassa k etchup
D d	kuten suomen kielen "d"
E e	kuten engl. bed tai ruotsin lät , joskus a
Ê ê	kuten suomen kielen "e"
F f	kuten suomen kielen "f"
G g	kuten suomen kielen "g"
H h	kuten suomen kielen "h"
I i	kuten engl. "i" sanassa p ill
Î î	kuten suomen kielen "i"
J j	kuten engl. "g" sanassa b eige
K k	kuten suomen kielen "k"
L l	kuten suomen kielen "l"
M m	kuten suomen kielen "m"
N n	kuten suomen kielen "n"
O o	kuten engl. "o", suom. o:ta pehmeämpi
P p	kuten suomen kielen "p"
Q q	"k" kurkkuäänteenä , kuten arabian ق
R r	kuten suomen kielen "r"
S s	kuten suomen kielen "s"
Ş ş	kuten suom. "sh" (s heikki)
T t	kuten suomen kielen "t"
U u	"lyhyt" u, kuten sanassa "punainen"
Û û	"pidempi" u, kuten sanassa "puurtaa"
V v	kuten suomen kielen "v"
W w	kuten engl. "w" sanassa w inter
X x	kuten "ch" sanassa L och Ness
Y y	kuten suomen kielen "j"
Z z	kuten engl. "z" sanassa c ozy

Reqem - Numerot

0 sifr	11 yonzdeh
1 yek	12 donzdeh
2 du; didu	13 sêzdeh
3 sê; sisê	14 çardeh
4 çar	15 panzdeh
5 penc	16 şanzdeh
6 şeş	17 heftdeh
7 heft	18 hêjdeh
8 hêşt	19 nozdeh
9 neh	20 bîst
10 deh	21 bîst û yek
30 sî	90 nod
40 çil	+ zêde
50 pencî	- kê m
60 şêst	x derb
70 heftî	÷ ferq
80 hêştî	= dibe
100 sed	
1000 hezar	
miljoona milyon	
$\frac{1}{2}$ nîv; nus	
$\frac{1}{4}$ çaryek; robae	
piste noqte	
0,9 noqte neh	
50 prosenttia ji sedî 50	
ensimmäinen yekêmin	
toinen duyêmin	
neljästoista çardehêmin	

Bingehîn - Perusteet

Katso prepositioiden (*li, li ser, ji, ji bo ...*) käytöstä kielioppiosio, sivu 31

erê; belê	kyllä	li ...; di ... de	engl. "in"; "at"
na	ei	li ser ...	engl. "on"
lê; ama; bes	mutta	bin ...	alla
ji ber ku; ji ber ...	koska; ... takia	kelek ...	vieressä
ger; eger; heger	jos	navber ...	välissä
dema ku; wexta; gava ku	kun	li hember ...	vastapäätä
jî	myös	ber ...	edessä
dibe; belkî	ehkä	pişt ...	takana
an; yan	tai	ji ... ve	lähtien
din	muu; toinen	heya; heta...	asti
cuda	erilainen	ji ...	engl. "from"
pirsgirêk	ongelma	ji ... re	engl. "to"
pirs	kysymys	ji bo ...	engl. "for"
bersiv	vastaus	li dijî ...	vastaan
tişt	asia	bi ... re	kanssa
nav	nimi	bi ...	vasaralla, autolla jne.
kî?	kuka?	bê ...	ilman
çî?	mitä?; mikä?	tenê ...	ainoastaan
kîjan?	mikä? (engl. which)	bi tenê	yksin
çawa?	kuinka?	bi hev re	yhdessä
kengî?	milloin?		
çima?	miksi?		
çend?	kuinka monta?		
kû?	missä?	oikeammin <i>li kû derê?</i>	
bê guman	toki; tietysti;	kirjaimellisesti "epäilyksettä"	
Fêm nekim.	En ymmärrä.		
... pêwîst e	...tarvitaan	käytetään myös ilmaisuihin	
... lazim e		"Minun täytyy...", "Tarvitsen..."	

Silavdan û biwêj – Tervehdykset ja ilmaiset

Merheba!	Moi!	
Tu çawa yî?	Miten voit?	
Hûn çawa ne?	Miten voitte?	
Ez baş im.	Voin hyvin.	
silav	tervehdys	muodollinen tervehdys.
silav û rêz		muodollinen puhelun/viestin lopetus.
Serkeftin!	Menestystä!	hyvästely tovereiden kesken
Rojbaş!	Huomenta!	Kirjaimellisesti "hyvää päivää"
Êvarbaş!	Hyvää iltaa!	
Şevbaş!	Hyvää yötä!	
Dembaş!	Moi!	päiväsaikaan, kirj. "hyvää aikaa"
Bi xêr hafî!	Tervetuloa!	yhdelle henkilölle
Bi xêr hatin!		useille henkilöille
Pîroz be!	Onneksi olkoon!	
Ez beriya te dikim.	Minä ikävöin sinua.	nykyhetki
Min beriya te kir.	Minä ikävöin sinua.	mennyt aika (imperfekti)
Baş xwe hebe!	Pidä huolta!	
Baş xwe hebin!	Pitäkää huolta!	
Saet xweş	Päivänjatkoja!	kirj. "hyvää aikaa/tuntia"
Serçava!	Hyvästi!	Sanotaan henkilölle, joka poistuu. Kirj. "silmillä". Käytetään usein myös ilmaisemaan arvostusta.
Ser sere min!		Idiomaattinen ilmaisu osoittamaan arvostusta, kirj. "pääni päällä"
Qawet be!	Tsemppiä!	Sanotaan toverille, joka työskentelee. Kirj. "Voimaa!" tai "Ole voimakas!"
Xweşî be!		Sanotaan toverille, joka on juuri peseytynyt, leikannut hiuksensa, partansa tai muuten laittautunut.
Musaede heye?	Voinko...?	Kysyttäessä lupaa puhua (esim. kokouksessa) tai astua sisään tilaan. Kirj. "onko lupa?"

Keremke!	Olkaa hyvä!	Annettaessa lupa aloittaa, puhua, astua sisään yms.
Derbasî be!	Parane pian!	Kirj. "ylitä se", "pääse sen yli"
Spas!	Kiitos!	
Destê te sax be!	Kiitos!	Kiitos toverin työstä, kuten ruoanlaitosta. Kirj. "olkoon kätesi terveet"
Dest xweş!	Kiitos!	Kiittämiseen kun saa jotakin.
Sax be!	Voi hyvin!	Käytetään myös kiittämiseen
Xebat xweş!	Hyvää työtä!	Sanotaan kun tehtävä/luento/kokous/työ on päättynyt.
Noşî can be! / Afiyet be!	Hyvää ruokahalua!	<i>Noşî can be</i> tarkoittaa kirjaimellisesti "olkoon sielusi ilman tuskaa".
Biborîne!	Anteeksi!	

Dem û roj - Aika ja päivä

yekşem; lahde	sunnuntai	dihu; duhu; duh	eilen
duşem	maanantai	saet	tunti
sêşem	tiistai	hefte	viikko
çarşem	keskiviikko	meh; heyv; mang; şahr	kuukausi
pençşem	torstai	sal; sana	vuosi
înê	perjantai	sedsal	vuosisata
şemî; sebte	lauantai	serdem	aikakausi
sibe; sihar	aamu	piranî	enimmäkseen
roj	päivä; aurinko	hertim; timî; daymî	aina; koko ajan
êvar	ilta	tucar; qet	ei koskaan
şev	yö	carcaran	joskus
îro	tänään; tämä päivä	gelek caran	usein
îşev	tänä iltana	carek	kerran
sibe	huomenna	carekî din	toisen kerran; vielä kerran

Şeva yekêmin – Ensimmäinen yö

heval; refîq; arkadaş	toveri; ystävä
hevalên jin	naistoverit
hevalên xort	miestoverit
rê	tie; reitti
patîka	polku
deng; sût	ääni
noqte; kamp	leiri; tukikohta
cih	paikka
cihê razan	nukkumapaikka
mange; xurfe; ode	huone
cihê ixtiyac; towalet	vessa
banyo; hamam	suihku; kylpyhuone
lampe	keinotekoinen valo
fener	taskulamppu; soihtu
kehrebe; ceyran	sähkö
mewlîde; jenerator	generaattori; aggregaatti
pîlav	kengät
xartûm	letku (vesiletku)
sobe	uuni; lämmitin
batanî	peitto
balîf; balge	tyyny
sînger	patja
sifînc	patja; pesusieni
hewle	pyyhe
sabûn	saippua
firçeya diran	hammasharja
mecûna diran	hammastahna

kaxez	paperi
klîneks, menedîl	talouspaperi; nenäliina
qelem; pêûs	kynä
defter	vihko; muistivihko
kîtab; pirtûk	kirja
berçavk; gozluk	silmälasi
heste; çaxmax; wale	sytkäri
saet	kello; aika
ferheng; qamûs	sanakirja
çente	laukku; reppu
alîkarî	apu; tuki
cixare	tupakka
xwelîdank; nufade	tuhkakuppi
mobayl	kännykkä
firçe	harja
mesihe	lasta
şe	kampa

Intîşar - Hälytys

Bitefîne!	Sammuta!
Bazde!	Juokse!
Raweste!	Pysähdy!
Hereket neke!	Älä liiku!
Xwe veşîre!	Piiloudu!
balafir; oçax; teyere	lentokone
keşif	drone
binerd	bunkkeri

**Tendirustî û alîkariya lezgîn –
Terveys ja ensiapu**

tib	lääkkeet
êş	kipu
birîn	vamma; vaurio
birîndar	loukkaantunut
xwîn; dem	veri
bêhn; nefes	henki
hestî	luu
şkestî	murtunut
nexweş; taaban	sairas; kipeä
dewx	tajuton
pasman	side; haavaside
dextor; bijîşk	lääkäri
ambulans; saef	ambulanssi
misteşfe; nexweşxane; xestexane	sairaala
meşfe	klinikka
dermanxane; seydeliye	apteekki
derman; dawa	lääkitys; lääkkeet
mehik	kuukautiset
xwêdan	hiki
gû	uloste
mîz	virtsa
iltîhab	tulehdus
îshal	ripuli
wereşandin	oksennus
înfluenza	influenssa
serma	vilustuminen

Bedena mirov - Ihmisruumis

beden; laş	ruumis
serî; ras	pää
dil, qelb	sydän
demar	verisuoni
mejî	aivot
demara heyat	hermot
çerm	iho
dest; yjd	käsi
tilî	sormi
zik	maha
made	vatsa
quz	vagina
kîr	penis
qun	takapuoli
por	hiukset
çav	silmä
poz	nenä
dev	suu
diran	hammas
ziman	kieli
guh	korva
kirik	kurkku
stûn	niska
sing	rinta
mil	olkapää; käsivarsi
dest	käsi
ling	jalka
pî	jalka; jalkaterä

Li ser rê – Tien päällä

erebe; seyere; tirimbêl	auto
bîsîklet	polkupyörä
motosîklet	moottoripyörä
otobus	bussi; linja-auto
foks	pakettiauto
trê	juna
kamiyon	kuorma-auto; rekka
teker; dolab	kumi; rengas
çerx	rengas
qeza	tapaturma
frên	jarrut
eynik	peili
zeyt	öljy
mazot	diesel
benzîn; kez	bensa
haciz	tarkastuspiste
rêya zift	asfalttie
rêya hariyê	hiekkatie

**Mirov û malbat –
Ihmiset ja perhe**

mirov; insan	ihminen
jin; mar'a; kadin	nainen
zilam; mêr	mies
kes	henkilö
cins	sukupuoli (sex)
zayend	sukupuoli (gender)
amr; temen	ikä
ciwan; genc	nuori

hevaltî	toveruus; ystävyys
êvîn; aşiq; hezkirin	rakkaus
heval; dost; sedfîq	ystävä
maç	suudelma
hemîz	hali
mal; beyt	koti
malbat; aela	perhe
eşîret; qebîle	heimo
zarok	lapsi
keç	tyttö; tytär; nuori nainen
kur; law	poika
xort	poika; nuori mies
pîr	vanha nainen
kal	vanha mies
dayik; dê	äiti
bav	isä
xwişk	sisko
bira	veli
mêvan	vieras
hamil	raskaana oleva
hevjin	kumppani; puoliso
dawet	avioliitto
zewcî	naimisissa oleva

Li mutfax – Keittiössä

xwarin	ruoka
vexwarin	juoma
taştê	aamiainen
firavîn	lounas
şîv	illallinen
av	vesi
çay	tee
nan	leipä
birinc	riisi
savar	bulgur
nîsk	linssi
nok	kikherne
fasûlf	papu
batat	peruna
makaron	pasta; spagetti
pîvaz	sipuli
sîr	valkosipuli
şîr	maito
hêk	kananmuna
penîr	juusto
goşt	liha
bacan (sor)	tomaatti
bacanê reş	munakoiso
xiyar	kurkku
îsot; bîber	pippuri; paprika
fêkî; mêve	hedelmä
leymûn	sitruuna
tirî	viinirypäle
zebeş	vesimeloni
zeyt	öljy

xwê	suola
beheret	mausteet
giya	yrtit
şekir	sokeri
kahwe	kahvi
biskwît	keksi
gato	kakku
dondurme	jäätelö
şîrînayî	makeiset
firax	tiskit; astiat
senî; tabaq	lautanen
berdex, qedeh	lasi; kuppi
şuşel	pullo
kefçî	lusikka
kêr	veitsi; puukko
çatal	haarukka
çaydan	teekannu (kuuma vesi)
demlîk	teekannu (tiiviste)
beroj	pata; kattila
agîr	tuli
masî	pöytä
kursî; sendeliye	tuoli
henefî	hana; kraana
bêhn	tuoksu; haju
tam	maku
tirş	hapan
şor	suolainen
tûj	tulinen
tal	kitkerä; karvas
şîrîn	makea

Li bajar – Kaupungilla

firin	leipomo
nanpêj	leipuri
mektebe	toimisto
dibistan; medrese	koulu
mamoste	opettaja
sûk	markkina-alue
dukan	kauppa
firotkar	myyjä
xeyat	räättäli
sînae	teollisuus
kar; îş; emel	työ
karker	työläinen
endeziyar; mihendis	insinööri
mehete; rawestgeh	asema (juna, bussi jne.)
navend; merkez	keskus; keskusta
derdor	ympärys; ympäristö
hawirdor	ympäristö
rê; tarîq	tie; reitti
kolan; cade	katu
dewar	liikenneympyrä
xanî	talo; rakennus
mehkeme; dadgeh	oikeus; tuomioistuin
parêzer; mihemî; avoka	juristi
hakim; qazî	tuomari
mizgeft; camî	moskeija

klîse; knîsa; dêr	kirkko
goristan; şehîdlik	hautausmaa
hebs; zindan; sîcn	vankila
bank	pankki
meydan	aukio
komîn	kommuuni
şaredarî; belediye	kunta
tax	naapurusto
qad	alue
herêm; mentiqe	alue; seutu
gund; qoriye	kylä
bजारok; medîne	pikkukaupunki (town)
bajar; beled	kaupunki (city)
eyalet	lääni; provinssi
paytext	pääkaupunki
radiyo	radio
rojname	sanomalehti
kovar	aikakauslehti
rojnamevan; basincî; shehfî	journalisti

Cil - Vaatteet

kemîs	paita
pantalon	housut
kîlot	alushousut
gore	sukat
jaket; mont	takki
kefiye	huivi
lepik	hanskat
yelek	liivi

Rengdêr - Adjectives

kêfxweş	iloinen	sar	kylmä
xemgîn	surullinen	germ	lämmin
sax	terve	kevin	vanha
egîd	rohkea	kevnar	antiikkinen
serbilind	ylpeä	ronî	valoisa
zîrek	fiksu	teng	kapea
jîr	viisas	fireh	leveä; laaja
bêaqil	typerä	zindî	elävä
xweş	mukava; hyvä; kiva	mirî	kuollut
xweşik	kaunis; nätti	westiya	väsinyt; uupunut
nexweş	kipeä	şiyar	hereillä; valpas
ciwan	nuori	nêzîk	läheinen; lähellä
kal; pîr; ixtiyar	vanha	dûr	kaukainen; kaukana
dîn; mecnûn	hullu	bilind	pitkä; korkea
dûz	suora; tasainen	nizm	matala
xwar	vino; epätasainen	dirêj	pitkä
zû	nopea; aikainen	kin	lyhyt
hêdî	hidas	lawaz; zeîf	heikko
feqîr	köyhä	xurt	vahva; voimakas
têr; zengîn; dewlemend	rikas; vauras	zafer	voitokas
mezin	iso	sabît	vakaa
piçûk	pieni	xirab	rikkinäinen; huono
paqij	siisti; puhdas	saxlem	toimiva
qirêj; pîs	likainen	sexte	väärennös
qenc	hyvä	nerm	pehmeä
hesan	helppo; yksinkertainen	hişk	kova
rehet	helppo; rento	sivik	kevyt; helppo
		giran	painava; raskas; vaikea

zehmet; saeb	vaikea
zelal; diyar	selkeä
tevlihev	sekava
erzan	halpa
biha	kallis
vala	tyhjä
tijî	täysi
zirav	laiha
balkêş	kiinnostava; mielenkiintoinen
wekhev; eynî	samanlainen; tasa- arvoinen
cûda	erilainen
girîng; muhim	tärkeä
birçî	nälkäinen
tî	janoinen
xater	vaarallinen
qelew; şîşko	lihava
cidî	vakava
şil	märkä
zowa	kuiva
gilover	pyöreä

Qiyas - Määrät	
çend?	kuinka monta?
çîqas?	kuinka paljon?
ewqas	näin/niin paljon
zêde	enemmän; liikaa
zêdetir	enemmän; lisää
pir; gelek	paljon; monta; useita
kêm; hindek; hinek	vähän
çend	muutamia; joitakin;
heye; fî, var	on (olemassa)
tune; nîne; mafî	ei ole (olemassa)
qîmet; saer	hinta
qas; qiyas	määrä
heb	kappale
nirx	arvo
pîvan	mitta; normi

Reng - Värät

zor	punainen	reş	musta	qehweyî	ruskea
kesk	vihreä	sipî	valkoinen	pembeyî	pinkki
şîn	sininen	grê; gewr	harmaa	burtuqelî	oranssi
zer	keltainen	rengîn	värikäs	binefş	violetti

Li noqte – Tukikohdassa

ders	oppitunti; kurssi	
perwerde; eyîtim	koulutus	
navber	tauko	navbera nîvro = lounastauko; siesta
dîsîplîn	itsekuri; kuri; (discipline)	
uslub	asenne; käytös	
moral	moraali; taistelutahto	Tarkoittaa myös juhlaa, jolla moraalia nostatetaan (tavallisesti tanssia, laulua, teatteria)
lojistîk	logistiikka	
mutfaḵçî	kokki	vaihtuu tavallisesti päivittäin
nobet	vartionti; vahtitehtävä	cihê nobet = vartiopaikka
nobetçî	vartija; vahti	
parola; kelîma sir	tunnussana	
subay	leirikoordinaattori	vaihtuu tavallisesti päivittäin
lîst	lista	lista vahtivuoroista ja päivän työ/vastuutehtävistä
arşîv	arkisto	
cebxane; cebilxane	ammus- ja asevarasto	Tarkoittaa myös ampumatarvikkeita yleisesti
depo; mistewde	varasto	
qamelye	olohuone; ruokailuhuone	
mektebe	luokkahuone	
kêfiyet	vapaa-aika	
kêfiyetçî	laiskuri	
rexne	kritiikki	rexne kirin, rexne bike = kritisoida
rexne dayîn	itsekritiikki	“Ez rexne dayîna xwe didim...” = “Kritisoin itseäni...”
tehlîl	analyysi	tehlîl kirin, tehlîl bike = analysoida
nirxandin	arvio; evaluaatio	nirxandin, binirxîne = arvioida
kêmasî	virhe; vahinko; moka	
civîn	kokous	
pêşniyar	ehdotus	

Leşkerî - Armeijasanastoa

arteş	armeija	
gerîla	sissi; gerilla	
sivîl; medenî	siviili	
askerî; leşkerî	sotilas; sotilaallinen	
çete	bandiitti; syöpäläinen	
şervan	soturi; taistelija	
leşker; asker	sotilas	
komitan; ferman dar	komentaja	
firoke	ilma-alus (aircraft)	
havan; top	mörssäri; kenttätykistö	
tang	tankki; panssarivaunu	
panzer	panssaroitu ajoneuvo	
zirx	panssari	
mayîn	miina	
mitfe	tykki	
gule	kranaatti (tykistö)	
yekîne	yksikkö	
tîm	tiimi	4-5 toveria
taxim	2 tîm	turkin sanasta <i>taqim</i>
boluk	2 taxim	turkin sanasta <i>bölük</i>
tabûr	2 boluk	sama arabiaksi ja turkiksi
alay, liwa	useita tabûreja	
tugay, foc	useita alayta	
kol	taisteluryhmä	6-9 toveria
damance	pistooli	
keleş	kalaşnikov	AK
karnas	tarkkuuskivääri	tavallisesti <i>Dragunov</i>
bîsfîng	RPG; sinko	tavallisesti B-7
bombe	käsikranaatti; pommi	tarkoittaa myös IED:tä

İştîma – Seremonia	
rastger	käännny oikealle
	käännny vasemmalle
çepger	käännny ympäri
paşger	huomio
şiyar bin	pysähdy; lepo
raweste	ole valmiina
amade be	ase olkapäälle
çek serê mil	tervehdi
silav bide	martyyrien tervehdys
silava şehîdan	laske ase
çek deyne	

fitilbombe		käsintehty pommi sytytyslangalla
biksî	konekivääri	tavallisesti PK-M
doşka	raskas konekivääri	12.5mm - 55mm
suikast	täsmämurha; attentaatti	
suikastçî	sniper; tarkka-ampuja	
sabotaj	sabotaasi	räjähdeiden valmistus, käyttö ja vihollisen räjähteiden purkaminen
sabotajçî	sabotoija	
sîlahên ferdî	kevyet aseet	
sîlahên navîn	keskiaseet	biksî ja bîsfing
sîlahên giran	raskaat aseet	doshkat ja tykistö
emniyet	varmistin	
şîş	tikku; puhdistustikku	
nîşan	takatähtäin	
ayarkirin	nollaus	aseen tähtäinten viritys

Li cebhe – Rintamalla	
li vir	täällä
li wir	tuolla; siellä
wê derê	tuolla; tuollapäin
jor	ylhäällä
jêr	alhaalla
pêş	edessä
paş	takana
çep; yasar	vasen
rast; yimîn	oikea
destê çep	vasemmalle
destê rast	oikealle
rastêrast	suoraan
hindir	sisällä
derve	ulkona
Biçe!; Here!	Mene!
Were!	Tule!
Bisekine!	Pysähdy!
Ser çok!	Polvelle!
Xwe bitewîne!	Kyykkyyn!
Xwe dûzke!; Xwe dirêjke!	Maahan!; Makuulle!
Bêdeng be!	Hiljaa!
Paşve!	Peräännny!
temam	okei
Fêm bû?; Fêm kir?	Ymmärsitkö?
Lêxe!	Ammu!
birîndar	loukkaantunut
hereket	liike
çek; silah	ase
mermî; fîşek	luoti

cebxane	ammusvarasto
jarjor	lipas
rext	taisteluliivi
cebhe	rintama
êrîş	hyökkäys
çalakî	aktio; isku
hemle	offensiivi; hyökkäys
operasyon; ameliyet	operaatio
sizma	ratsaus; rynnäkö
kêmîn; pusî	väijytys
dorpêç; çember	piiritys
derb; lêdan	isku
parastin	puolustus
xet	linja
mil; alî	sivusta; kylki
mevzî	asema; vallitus
satir	valli
xendek	taisteluhauta; juoksuhauta
tunel	tunneli
barîkad	barrikaadi
torbe; çowal	hiekkasäkki; jauhosäkki
sînor; hudûd	raja
hedef	kohde; maali; tavoite
mesefe	etäisyys
lez; suraa	nopeus
dîwar	muuri
xanî	rakennus; talo
anîşk; koşe	kulma

banî; jor	katto
derî; bab	ovi; portti
pencere; şebeke	ikkuna
derece	portaat; rappuset
pir; cisir	silta
qebo	kellari
sî; sihik	varjo
dûrbîn	kiikari; kaukoputki
paç	kangas
cîhaz	radio; laite
destik	radiopuhelin
dext	paine
teqîn	räjähdytys
teqemenî	räjähteet
barût	ruuti
dijmin	vihollinen
duzen; pergal	järjestys
ferman	komento; käsky
talîmat	määräys; ohje
sir	salaisuus; salainen
şîfre	koodi; kryptaus
dûman; duxan	savu
lezgîn; ecele	kiireinen
nûçe; exbar; haber	uutiset
wêne; suret	kuva; valokuva
al; bayrak	lippu
rutubet	kosteus

Hawirdor - Ympäristö	
nexşe; xerîte	kartta
başûr; cenûb	etelä
bakûr; şemel	pohjoinen
rojawa; xerb	länsi
rojhilat; şerq	itä
pisûle; qîblename	kompassi
erdnîgarî	maantiede
zivistan	talvi
bihar	kevät
havîn	kesä
payîz	syksy
heywan; ajal	eläin
şînkayî	kasvillisuus
xweza	luonto
tav; roj	aurinko
heyv	kuu
stêrk	tähti
esman	taivas
ewr	pilvi
hewa	ilma (myös sää)
erd	maa; maaperä
ax	maa
gir; tel	mäki; kukkula
çiya; cebel	vuori
newal; dol	laakso
deşt	tasanko
şkeft	luola
çol; sahra	aavikko

dar; <i>şecere</i>	puu
daristan	metsä
genim	vehnä
ceh	ohra
garis	maissi
pembû	puuvilla
zeytûn	oliivi
to; bizir	siemen
sewame	siilo
<i>zîraet</i> ; <i>çandinî</i>	maanviljely
nêçîr	metsästys
masîgirtin	kalastus
zad	vilja
pirrengî	monimuotoisuus
çop; zibebe	roska; jäte
toz	pöly
qûm	hiekkä
hişk; ziwa	kuiva; kova
şil	märkä; kostea
qaşa; telc	jää
baran	sade
ba	tuuli
brusk	ukkonen
kevir; <i>hecer</i>	kivi
çem; <i>rûbar</i> ; <i>nehr</i>	joki
gol	järvi
behr; derya	meri
kanî	lähde
bîr	kaivo
berf	lumi

Heywan - Eläimet	
candar	elävä olento
pez; <i>xenim</i>	lammas
bizin	vuohi
çelik; <i>beqere</i>	lehmä
mirîşk; <i>decec</i>	kana
qaz	hanhi
werdek	ankka
elok	kalkkuna
baraz; <i>xinzîr</i>	sika
kûçik; <i>kelb</i>	koira
pisîk; <i>quta</i>	kissa
cîvîk; <i>teyr</i>	lintu
cûk	pieni lintu
mişk	hiiri
cerd	rotta
kezik	hyönteinen
spih	täi; punkki
mêş	kärpänen
mêşa spî	hiekkakärpänen
pêşî	itikka
mêşa hingiv	mehiläinen
pîre	hämähäkki
hesp	hevonen
ker	aasi
mar	käärme
dûpişk	skorpioni
masî; <i>semek</i>	kala
sîxûr	piikkisika
jijû	siili

Peyvên esasî yêî erebî - Perussanastoa arabiaksi

Selam!	Moi!	akl	ruoka
Keyfak? Şlonak? Şû exbarak?	Kuinka voit?	şereb	juoma
Ana zeyn. Ana minîh.	Voin hyvin.	may	vesi
Teyk el aafî! Şukran!	Kiitos!	xubiz	leipä
Wên ...?	Missä on ...?	hawiye	henkilötodistus
Şuft ... ?	Näitkö ...?	memnue	kielletty
ila ...	(engl. to)	hecûm	hyökkäys
erîd ... bidî ...	Haluan ...	teselul	ratsia; ratsaus
Bidî arûh ila Reqa.	Haluan mennä Raqqaan.	rusî	Kalashnikov
Wên et-tarîq?	Missä tie on?	qunbela	kranaatti
Ana daya.	Olen eksynyt.	luxm	miina
Dilnî et-tarîq.	Näytä minulle tie.	resas	luoti
Ana mûsab.	Olen loukkaantunut.	hon	täällä
Hiya mûsaba. (fem.)	Hän on loukkaantunut.	honak	tuolla; siellä
Huwa mûsab. (mas.)	Hän on loukkaantunut	foq	ylös
Fî mûsabîn.	On loukkaantuneita.	taht	alas
Bisuraa!	Nopeasti!	qidam	edessä
Andak mobayl?	Onko kännykkää?	wera	takana
Bidî etisul.	Haluan puhua.	yasar	vasen
Wên et-tarîq el- misteşfe?	Miten pääsen sairaalaan?	yimîn	oikea
Emam sir!	Eteenpäin!	cuwa	sisällä
Ela riqibak!	Polville!	bera	ulkona
Sewub!	Ammu!	mistewde el aslîha	ammusvarasto
Selim nefsak!	Antaudu!	mehzen	lipas
Insîhab!	Peräännny!	itîca	sivusta; kylki
		hey	muuri

Avakirin – Rakentaminen

bêr	lapio
birêk	saha
erebok	kottikärryt
das	sirppi
çakûç	vasara
bizmar	naula
penser	pihdit
maqas	sakset
têl	johto; lanka
têla elman	piikkilanka
kablo; fîş	kaapeli; johto
satil	sanko
varîl	tynnyri
text	levy
cam	lasi
dar	puu
maden	metalli
hesin	rauta
polat	teräs
borî	putki; piippu
kelpîç	savitiili
ka	olki
leylon	muovikalvo; nylon
pîrket; blok	tiili
çimento	sementti
ben	lanka
şîrft; werîş	naru; köysi
derzî	neula
cew; qomaş	kangas; tekstiili
lasqe; lazaq	liima

band	teippi
birxu	ruuvi
tornovîs	ruuvimeisseli
sîba	tikapuut
mîzref; metqap	pora
qul	reikä
boyax	maali
qazme	hakku
prîz	pistorasia

**Pirsgirêkên civakî –
Yhteiskunnalliset kysymykset**

mecîs	neuvosto; yleiskokous
komîte; licne	komitea
berpirsyar	vastuuhenkilö
temsîl; nûner; wekîl	edustaja
rêveberî; îdare	hallinto
hukumet	hallitus
serok; reyîs	presidentti; puhemies/hainen
rêber	opas
hevserok	aksoisjohtaja
civîn; hevdfîtin	kokous; tapaaminen
meş	marssi
mîtîng	mielenosoitus
siyaset	politiikka
siyasî	poliittinen
civak; mictemaa	yhteiskunta
civakî; mictemaaşî	yhteiskunnallinen; sosiaalinen

çîn; tebaq	luokka	mehaş, fon	palkka
felsefe	filosofia	darîbe	verotus; verot
îdeolojî; bîrdozî	ideologia	deyîn	velka
şoreş; sewra	vallankumous	fesad; reşwet	korruptio
şoreşger; siwar	vallankumouksellinen (henkilö)	cinsiyetperestî	seksismi
şoreşgerî	vallankumouksellinen (adj.)	nejadperestî	rasismi
pêşeng	etujoukko; pioneeri	netewperestî	nationalismi
mîlîtan	militantti	baviksalarî	patriarkaatti
kadro	kadro	ezperestî	individualismi
endam	jäsen	ezezîtî	egoismi
rêxistin; tenzîm	organisaatio; järjestö	desthilatdarî	sorto; dominointi
tevger; hereket	liike	bindestî	sorto; alistaminen
partî; hizb	puolue	zorî	pakko; vaikeudet
welat	maa	zilm	tyrannia
netew; qewm; watan	kansakunta	komkujî; qetliyam; qirkirin	verilöyly; joukkomurha
dewlet	valtio	koçber	siirtolainen
biyanî; ecnebî; yabancî	ulkomaalainen	penaber	pakolainen
herêmî; yerel	paikallinen	kole	orja
pêşverû	edistyksellinen	tecewiz	raiskaus
paşverû	taantumuksellinen; konservatiivi	xayîn	petturi
rewşenbîr; ronakbîr	intellektuelli	xiyanet; îxanet	petos
çapemenî	lehdistö	şer	sota; taistelu;
ragihandin	media; tiedotusvälineet	pevçûn	taistelu; konflikti
sermaye	pääoma	serhildan; raperîn	kansannousu; kapina
pere; masarî	raha	hevgirtin	solidaarisuus
		piştgirî; piştvanî	tuki
		xweserî	autonomia
		serxwebûn	itsenäisyys
		azadî	vapaus
		wekhevî	tasa-arvo

yekîfî	yhtenäisyys; liitto
aşitî	rauha
exlaq	moraali
rewîşt; êfîk	etiikka
şerm; eyb	häpeä
maf; heq	oikeus (ihmisoikeus jne.)
dad; edalet; huqûq	oikeus (abstrakti)
zagon; qenûn	laki
hêvî	toivo
mangirtin, grev	lakko
milk, milkiyet	omaisuus
milka taybet	yksityisomaisuus
tundî; zordarî	väkivalta
berhemdarî	tuotanto
berhemên zêde	ylijäämä
berxwarin	kulutus
dîn; ol	uskonto
zanistî, ilm	tiede
têkoşîn	kamppailu
berxwedan	vastarinta
çand; seqefe	kulttuuri
hûner	taide
muzîk	musiikki
wêje; edebiye	kirjallisuus
spor; werzîş	urheilu
gel; xelk; milet; şæb	kansa
dîrok; tarîx	historia
şaristanî	sivilisaatio

Peyvên neberçav – Abstraktit sanat

bandor, tesîr	vaikutus
peyv	sana
xewn	uni; haave
xeyal	visio
îrade; cesaret	tahto; tahdonvoima
ihtîmal	todennäköisyys
derfet	mahdollisuus
şens; bext	onni
berhem; neîce	tulos; tuote
encam	lopputulos; seuraus
tewazûn	tasapaino
hevsengî	harmonia
berovajî	vastakohta
proje; meşrûe	projekti
sedem; sebeb	syy
aqil	järki
mentiq	logiikka
hêz	voima
can; ruh	sielu; henki
cîhan; dunya	maailma
cîhanî	globaali
gerdûn	universumi
xwedê	jumala
cenet; bihuşt	paratiisi
cehenim	helvetti
ceza	rangaistus
sûc	rikos; rike; syllisyys

şekil	muoto	biryar; karar	päätös
şert; merc	olosuhteet	biryargeh; karargeh	päämaja
sêgoşe	kolmio	pêvajo	prosessi; kehityskulku
çargoşe	suorakulmio	têkilî	suhde
çarçove	kehys; viitekehys	rewa	oikeutettu
kêf	nautinto	rastî; heqîqe	totuus; olemus
pêwîst; lazîm	tarvittava	irf	tapa; perinne
mecbûr	välttämätön	amûr	tapa; keino
bi zor	pakotettu	şeref	kunnia
tedbîr	varotoimi	zihniyet; hişmendî	mentaliitti; ajattelutapa
bîr	muisti	kesayet	persoonallisuus; luonne
destpêk	alku; ensimmäinen	taybetmendî	ominaisuus; erityispiirre
dawî	loppu; viimeinen	taybet	erityinen; yksityinen
xelas; qediye	loppu; ohi	agahî	informaatio; tieto
tevlîhevî	sekavuus	rêbaz	metodi; tapa
alozî; kaos	kaaos	wate; mane	tarkoitus
erk	tehtävä; velvollisuus	tirs	pelko
xizmet	palvelus	kîn	raivo
bar	taakka	bawerî	usko
bîranî	muisto (lahja)	qedexe	kielletty
lîstok	pelii	destan; efsane	legenda
enerjî; taqa	energia	peyman	sopimus
bal	tietoisuus; huomio	komplo	salaliitto
pêşeroj	tulevaisuus	parçe	pala; osa
durûfî	tekopyhyys	stran; uxneye	laulu
behane; hencet	syy; selitys		
berjewendî	etu; voitto		
hîst	tunne		
sebr	kärsivällisyys		

Lêkerên esasî – Perusverbit

Alla kurmançîn verbit on annettu kahdessa muodossa: ensin perusmuodossa (infinitiivi) ja toiseksi käskymuodossa (imperatiivi). Infinitiiviä käytetään menneiden aikamuotojen ilmaisuun. Useimmiten se vastaa monikon imperfektiä (*em çûn* - "menimme"). Useimpien verbien preesens- ja futuurimuodot voidaan johtaa yksikön imperatiivista (*biçe!* - *ez diçim* → "mene!" - "menen").

bûn, be	olla	gotin, bibêje	sanoa
bûn, bibe	tulla (joksikin)	axaftin, biaxive	puhua
hebûn, hebe	olla olemassa	zanîn, bizane	tietää
çûn, biçe çûn, here	mennä	gerîn, bigere	liikkua; kuljeskella
hatin, bê hatin, were	tulla (jonnekin)	girîn, bigîre	itkeä
girtin, bigire	ottaa; sulkea	kenîn, bikene	nauraa
ketin, bikeve	tippua; kaatua	razan, raze	nukkua
kirin, bike	tehdä	mirin, bimire	kuolla
dan, bide	antaa	xwarin, bixwe	syödä
xistin, bixe	laittaa	vexwarin, vexwe	juoda
dîtin, bibîne	nähdä	rûniştin, rûne	istua
anîn, bîne	tuoda	şuştin, bişo	pestä
fikrîn, bifikre	ajatella	man, bimîne	jäädä
tevlî bûn, tevlî bibe	liittyä	danîn, deyne	laskea
bihîstin, bibihîze	kuulla	kuştin, bikuje	tappaa
fêm kirin, fêm bike	ymmärtää	vekirin, veke	avata
fêr kirin, fêr bike	opettaa	bazdan, bazde	juosta
fêr bûn, fêr bibe	oppia; opetella	ajotin, bajo	ajaa
rakirin, rake	nostaa; poistaa	avetin, bavêje	heittää
paqij kirin, paqij bike	siivota	pirsîn, bipirse; pirs kirin; pirs bike	kysyä
şandin, bişîne	lähettää	birin, bibe	viedä (pois)
kişandin, bikişîne	vetää	lîstin, bilîze	pelata
rabûn, rabe	nousta; herätä	çêkirin, çêke	tehdä; valmistaa

Lêkerên zêde - Lisää verbejä
aakkosjärjestyksessä

alîkarî kirin, alîkarî bike	auttaa
avakirin, avabike	rakentaa; luoda
belav kirin, belav bike	levittää
berdan, berde	lopettaa; luovuttaa; erota
berdewam kirin, berdewam bike	jatkaa
(li) ber xwe dan, (li) ber xwe bide	vastustaa; tehdä vastarintaa
bi kar anîn, bi kar bîne	käyttää
binketin, binkeve	hävitä
çandin, biçîne	kasvattaa; viljellä
derbas bûn, derbas be	mennä sisään; edetä; kulua (aika)
derbas kirin, derbas bike	ylittää; päästä yli; selviytyä; viettää (aika)
derketin, derkeve	ilmestyä; lähteä; poistua
derxistin, derxe	tuottaa; saada aikaan
dubare kirin, dubare(bi)ke	toistaa
gihîştin, bigihîje	saavuttaa; saapua
guhdar kirin, guhdar bike	kuunnella
guhertin, biguhere	muuttaa; muuntaa
hildan, hilde; rakirin, rake	nostaa
kelandin, bikelîne	keittää; kiehua
kirîn, bikire	ostaa
kolîn, bikole	kaivaa
kom bûn, kom bibe	kerääntyä; kokoontua; tavata
kom kirin, kom bike	kerätä; koota; kasata; varastoida
lêgerîn, lê(bi)gere	etsiä; tutkia
lêxistin, lêxe	osua; iskeä; ampua
li dar xistin, li dar bixe	järjestää; toteuttaa; pitää (tapahtuma tm.)
meşandin, bimeşîne	"pyörittää" (projektia, bisnestä, työtä, sotaa)
meşîn, bimeşe	kävellä
mêze kirin, mêze bike	katsoa

naskirin, nas bike	tuntea; tutustua
nêrîn, binêre	nähdä
nîqaş kirin, nîqaş bike	keskustella; väitellä
nirxandin, binirxîne	arvioida; evaluoida
nîşan dan, nîşan bide	näyttää (jotakin)
parve kirin, parve bike	jakaa
paşketin, paşbikeve	taantua
pêk anîn, pêk bîne	toteuttaa
pêşketin, pêşbikeve	kehittyä; edistyä
pêşxistin, pêşbixe	kehittää; keksiä
qebûl kirin, qebûl bike	hyväksyä; olla samaa mieltä
qedandin, biqedîne	lopettaa
qut kirin, qut bike	leikata
rêxistin kirin, rêxistin bike	organisoida; järjestää (ihmisiä)
rexne kirin, rexne bike	kritisoida
sekinandin, bisekinîne	pysäyttää
sekinîn, bisekine	pysähtyä; jäädä; olla paikallaan
serketin, serbikeve	voittaa; menestyä
şirove kirin, şîrove bike	selittää; tulkita
standin, bistîne	ottaa
talán kirin, talán bike	ryöstellä
tam kirin, tam bike	maistaa
tamîr kirin, tamîr bike	korjata
tehlîl kirin, tehlîl bike	analysoida
temaşê kirin, temaşê bike	katsoa (esim. telkkaria)
terciman kirin, terciman bike	kääntää; tulkata
tune kirin, tune bike	hävittää
vegerandin, vegerîne	palauttaa
vegerîn, vegere	palata
wergerandin, wergerîne	kääntää (kielestä toiseen)
xelas kirin, xelas bike	lopettaa; viimeistellä; saattaa päätökseen

BEŞA RÊZÎMANÊ - KIELIOPPIOSIO

bûn pişt dengdar

olla konsonantin jälkeen

Ez zîrek im. Minä olen fiksu.

Tu zîrek î. Sinä olet fiksu.

Ew zîrek e. Hän/se on fiksu.

Em zîrek in. Me olemme fiksuja.

Hûn zîrek in. Te olette fiksuja.

Ew zîrek in. He ovat fiksuja.

bûn pişt dengdêr

olla vokaalin jälkeen

Ez birçî me. Minä olen nälkäinen.

Tu birçî yî. Sinä olet nälkäinen.

Ew birçî ye. Hän/se on nälkäinen.

Em birçî ne. Me olemme nälkäisiä.

Hûn birçî ne. Te olette nälkäisiä.

Ew birçî ne. He ovat nälkäisiä.

Olla-verbin muodot konsonantin jälkeen toimivat kaikkien verbien päätteinä kaikissa perusaikamuodoissa. Kolmella monikkomuodolla on aina sama päätte (-in tai -n):

xwendin, bixwîne
lukea; opiskella

Ez dixwînim.

Em dixwînin.

Tu dixwînî

Hûn dixwînin.

Ew dixwîne.

Ew dixwînin.

Muutamat verbit, kuten hatin, were ja anîn, bîne ovat epäsäännöllisiä. Niiden taivutus eri persoona- ja aikamuodoissa on opiskeltava erikseen.

Kurmancîssa yksikön kolmas persoona on sukupuoleton perusmuodssa, mutta taivutetuissa muodoissa sukupuoli näkyy. Persoonapronomininit ovat:

ez

tu

ew

em

hûn

ew

minä

sinä

hän se

me

te

he

Kun pronomini on lauseen objektina, omistajuutta ilmaisemassa tai preposition yhteydessä, käytetään aina taivutettua muotoa, ns. "objektimuotoa":

min

te

wê

wî

me

we

wan

fem.

mas.

Omistajuutta ilmaiseva pronomini tulee substantiivin perään:

mala min

minun kotini

mala me

meidän kotimme

mala te

sinun kotisi

mala we

teidän kotinne

mala wê

hänen kotinsa

mala wan

heidän kotinsa

Hevok - Lauseita

Zarok dar dibîne. <i>lapsi puu näkee</i> Lapsi näkee puun.	Lauseen perusrakenne on subjekti-objekti-verbi. Verbi (dibîne) on lauseen lopussa, etuliite di- ilmaisee nykyaikaa ja loppuliite -e yks. 3. persoonaa.
Em diçin bajar. <i>me olemme menossa/menemme kaupunki</i> Me menemme kaupunkiin.	Kohdetta ilmaisevat määreet (tässä tapauksessa bajar) tulevat verbin jälkeen. Prepositiota ei tällöin tarvita.
Em ê biçin bajar. <i>Me tulemme menemään/menemme kaupunki</i> Me menemme kaupunkiin.	Sama lause futuurissa. Ê ilmaisee futuuria, ja nykyaikaa ilmaiseva di-vaihdetaan bi-muotoon.
Em çûn bajar. <i>Me menimme kaupunki</i> Me menimme kaupunkiin.	Mennyt aika. Menneen ajan ilmaisemiseen käytetään infinitiivimuotoa. Infinitiivi on identtinen monikon imperfektin kanssa.
Em digihîjin cihê xwe. <i>Me saavumme paikka oma</i> Me saavumme paikkaamme.	Cihê xwe on kohde. Xwe viittaa aina lauseen subjektiin, joten subjektin ollessa me, xwe tarkoittaa "meidän".
Tu dikarî ji wê bipirsî. <i>Sinä voit häneltä kysyt</i> Sinä voit kysyä häneltä.	Kun lauseessa on kaksi verbiä ("voit", "kysyä"), jälkimmäinen ei ole infinitiivimuodossa niin kuin suomen kielessä. Jälkimmäinen verbi on bi-muodossa, ja päätte -î määräytyy lauseen subjektin mukaan.
Çend kes tên vê derê kar bikin. <i>muutama henkilö tulee tänne työ tekevät</i> Muutama henkilö tulee tänne työskentelemään.	Kuten yllä. Lauseen alkuosa päättyy tên-verbiin ja toisessa osassa käytetään bi-muotoa kar bikin. Verbillä on monikkopäätte -in virkkeen subjektin çend kes mukaan.

Hevokên neyîni - Kieltolauseet

Hûn goşt naxwin. <i>Te liha ei-syötte</i>	Preesensin kieltomuodossa lähes kaikki verbit alkavat na-etuliitteellä (na = ei). Toisin sanoen kieltolause tehdään korvaamalla di-etuliite na-liitteellä.
Te ette syö lihaa.	
Te reqem neda min. <i>sinä numero ei-annoit minulle</i>	Menneen ja tulevan ajan verbien kanssa toimitaan samoin, mutta na-liitteen sijaan käytetään ne-etuliitettä.
Sinä et antanut numeroa minulle.	
Pirsgirek ê dernekeve. <i>Ongelma ei-ilmesty</i>	Futuurissa bi- korvataan ne-liitteellä. Huom. yhdistelmäverbin tapauksessa liite tulee etuliitteen (der-) ja verbin pääosan (ketin, bikeve) väliin.
Ei synny ongelmia.	

Lêkerên berhevkirî - Yhdistelmäverbit

Tietyistä perusverbeistä voidaan johtaa lukematon määrä uusia verbejä käyttämällä etuliitteitä, kuten da-, ra-, der-, tê-, lê-, ve- yms.

	Ez ketim.	Minä putosin.	
Ez raketim.	Minä nukuin.	Ez derketim.	Minä poistuin.
Ez daketim.	Minä vajosin.	Ez pêşketim.	Minä kehityin.

Ew agir pêdixin.
he tuli sytyttävät
He sytyttävät tulen.

Verbi on pêxistin, pêxe, "sytyttää". Nykyhetkeä ilmaiseva di-liite tulee pê-etuliitteen ja verbin pääosan (xistin, bixe, "laittaa") väliin.

Ew ê agir pêxin.
He tuli sytyttävät
He sytyttävät tulen.

Futuurissa bi-liite voidaan jättää pois yhdistelmäverbien tapauksessa.

Agir pêxe!
tuli sytytä
Sytytä tuli!

Yhdistelmäverbien imperatiivi- eli käskymuodossa bi-liite jätetään yleensä pois.

Pêşdaçek û paşdaçek - prepositiot ja postpositiot

Suomen kielen sijamuotoja (kylässä, kylästä, kylään jne.) vastaavat merkitykset ilmaistaan kurmancîssa englannin tapaan prepositioilla (ja postpositioilla). Alla on muutamia yleisimpiä prepositioita ja postpositioita sekä niitä vastaavat suomen kielen sijamuodot:

kurmancî	englanti	suom. sijamuoto	
li; di ... de	in, at	inessiivi, illatiivi	jossakin
li ser	on	illatiivi	jonkin päällä; jollakin
ji	from	elatiivi, ablatiivi	jostakin
ji bo	for	allatiivi	jollekin, jotakin varten
ji ... re	to	allatiivi	jollekin
bi	with; by	illatiivi	jonkin kanssa; jollakin
bi ... re	with		jonkin kanssa

Minak - Esimerkkejä

Li malê ez xwarina xwe çêdikim.	Kotona minä laitan ruokani.
Di sala 2011'an de şoreş destpêkir.	Vuonna 2011 alkoi vallankumous.
Li noqte em her roj perwerde dibînin.	Tukikohdassa opiskelemme joka päivä.
Di dibistanê de min dirok xwend.	Opiskelin historiaa koulussa.
Çay li ser agir heyê?	Onko tee tulen päällä?
Xwarin li ser masê deyne.	Laita ruoka pöydälle.
Em ê ji Tampere bimeşin Helsinki.	Marssimme Tampereelta Helsinkiin.
Ji 2013 heta 2019 em di Sûrîyê de şer kir.	Sodimme Syyriassa vuodesta 2013 vuoteen 2019.
Ji bo serkeftina şoreşê amadekarî girîng e.	Valmistautuminen on tärkeää vallankumouksen onnistumiseksi.
Ez ê ji te re xwarin amade bikim.	Minä valmistan ruoan sinulle.
Sistema Rojavayê ji bo hemu cihanê minak e.	Rojavan järjestelmä on esimerkki koko maailmalle.
Me bi bêr û kasma tûnel koland.	Kaivoimme tunnelin lapiolla ja hakulla.
Em ê bi erebe biçin bajarê.	Menemme autolla kaupunkiin.
Em ê bi hevalan re biçin.	Menemme tovereiden kanssa.

Rengdêr, yekjimar, pirjimar - Adjektiivit, yksikkö, monikko

Adjektiivit ja muut määreet, kuten omistusta ilmaisevat pronominit, tulevat kuvailemansa substantiivin perään. Substantiivi saa tällöin loppupäätteen: -a tai -ê yksikössä (-ya tai -yê vokaalin jälkeen). Monikon päätte on -ên (vokaalin jälkeen -yên), tai joskus myös -an/-yan. Esimerkkejä:

marê reş	musta käärme	stêrka sibehê	aamutähti
rêya dirêj	pitkä tie	silahên kevin	vanhat aseet
çiyayê bilind	korkea vuori	lîstokên zarokan	lasten pelit

Huom. Määreet viittaavat aina niitä edeltävään sanaan. Jos halutaan yhdistää useampi määre yhteen substantiiviin, on käytettävä liitettä toistamiseen:

dibistana me ya nû	pisîkên piçûk ên şîrîn
<i>koulu meidän uusi</i>	<i>kissat pienet suloiset</i>
meidän uusi koulu	Pienet suloiset kissat

Em ê tedbîr bistînin.	Substantiivit ovat perusmuodossaan identtisiä yksikön ja monikon suhteen.
<i>me varotoimenpiteet otamme</i>	Voimme päätellä ainoastaan kontekstista substantiivin tedbîr olevan monikossa.
Me teemme varotoimenpiteitä.	

Em ê tedbîrên baş bistînin.	Kun substantiiviin (tedbîr) liittyy adjektiivi, siihen on lisättävä yhdistävä liite (-ên). Tällöin käy selväksi, että se on monikossa.
<i>me varotoimenpiteet hyvä otamme</i>	
Me teemme hyvät varotoimenpiteet.	

Em ê tedbîrek bistinin.	Lisäämällä päätteen -ek/-yek voi korostaa substantiiviin olevan yksikössä. Se vastaa engl. epä määräistä muotoa "a precaution".
<i>me yksi varotoimenpide otamme</i>	
Me teemme varotoimenpiteen.	

Îfadekirina xwedîfî - Omistajuuden ilmaiseminen

Kurmancîssa ei ole englannin "to have"-verbiä vastaavaa verbiä. Kurmancîn kielessä omistajuutta ilmaistaan samaan tapaan kuin suomen kielessä. Siihen käytetään hebûn, hebe-verbiä ("olla", "olla olemassa"). Verbi koostuu bûn, be-verbistä ja he-etuliitteestä. Useimmiten se esiintyy muodoissa heye ("on") ja hene ("ovat").

Mufteha min heye. <i>avain minun on (olemassa)</i>	Ytimekkäin tapa ilmaista omistamista on sanoa "minun/sinun/hänen ... on olemassa". Omistuksen kohde (mufteh) on lauseen subjekti, ja hebûn, hebe taipuu sen mukaan.
Minulla on avain.	

Mufteh li cem te heye? <i>avain sinun luona / sinulla on (olemassa)</i>	Li cem ja li gel ovat synonyymeja. Ne voidaan kääntää "jonkin luona" tai "jollakin".
Sinulla on avain?	

Pirtûk li gel we hene. <i>kirjat teidän luona / teillä ovat (olemassa)</i>	Verbi hene on monikkomuodossa, joten päättelemme kirjoja olevan useita. Huom. lauserakenne on sama aiemman kysymyslauseen kanssa. Puhuesssa kysymyksen tunnistaa vain intonaatiosta.
Teillä on kirjat/kirjoja.	

Hevalên me herderê hene. <i>toverit meidän kaikkialla ovat (olemassa)</i>	
Meillä on tovereita kaikkialla.	

Hevokên karê nepen – Passiivilauseet

Aktîv

Pasîv

Tu wî diparêzî.

Ew tê parastin.

sinä häntä puolustat

hän tulee puolustetuksi

Sinä puolustat häntä.

Häntä puolustetaan.

Passiivirakenne muodostetaan hatin, were, "tulla" -verbin avulla. Toimintaa kuvaava verbi on aina infinitiivimuodossa. Hatin, were taipuu passiiviverbin kohteen mukaan ja ilmaisee aikamuodon:

Tu min diparêzî.

Ez tê m parastin.

sinä minua puolustat

minä tulen puolustetuksi

Sinä puolustat minua.

Minua puolustetaan.

Gerek em biryar pêkbînin.

Gerek biryar were pêkanîn.

pitäisi me päätös toteuttaa/panna toimeen *pitäisi päätös tulla toimeenpannuksi*

Meidän pitäisi panna päätös toimeen. Päätös pitäisi panna toimeen.

Me çareserî dît.

me ratkaisu näki/löysi

Me löysimme ratkaisun.

Çareserî hat dîtin.

ratkaisu tuli nähdyksi/löydetyksi

Ratkaisu löydettiin.

Lêkerên gerguhêz - Transitiiviset verbit

Verbi on transitiivinen, jos subjekti tekee jotain objektille (näkee jonkun, juo jotain, räjyättää jotain jne.). Muuten verbi on intransitiivinen (kävellä, nukkua, istua jne.). Usein intransitiiviverbit päättyvät -în ja transitiiviset -andin. Muutamia esimerkkejä:

negerguhêz	intransitiivinen	gerguhêz	transitiivinen
bûn, be	olla	kirin, bike	tehdä
ketin, bikeve	kaatua; pudota	xistin, bixe	laittaa; asettaa
vegerîn, vegere	palata	vegerandin, vegerîne	palauttaa
belav bûn/be	levitä	belav kirin/bike	levittää
rabûn, rabe	nousta	rakirin, rake	nostaa

Ew vedigerin gund.

he palaavat kylä

He palaavat kylään.

Lause on intransitiivinen. Verbillä ei ole suoraa objektia, ainoastaan kohde (gund).

Ew erebe vedigerînin gund.

he auto palauttavat kylä

He palauttavat auton kylään.

Lause on transitiivinen. Auto on palauttaa-verbin suora objekti, ja kylä sen kohde.

Menneessä aikamuodossa transitiiviverbien kielioppi on hieman paradoksaalinen.

Ez te dibînim.

Minä sinut näen

Minä näen sinut.

Nyky aika. Tu saa muodon te, koska se on lauseen objekti.

Ez ê te bibînim.

Minä sinut näen

Minä näen sinut.

Futuurimuoto muodostetaan lisäämällä tulevaa aikaa ilmaiseva ê ja vaihtamalla verbin etuliitteeksi bi- (di- sijaan).

Min tu dîfî. <i>minä sinä näit</i>	Mennyt aika. Koska dîtin, bibîne on transitiivinen verbi, menneessä ajassa (kieliopillinen) subjekti ja objekti vaihtavat rooleja. Siksi min eikä ez, ja tu eikä te. Myös verbin päätte -î viittaa kieliopilliseen subjektiin (tu), joka on tosiasiaa objekti.
Minä näin sinut.	
Wê xwarin anî. <i>hän ruoka toi</i>	Kuten yllä. Nyt sekä subjekti wê että objekti xwarin ovat yksikön 3. persoonassa, joten verbin (anî) persoonamuoto säilyy samana.
Hän toi ruokaa.	
Me pirtûk da te. <i>me kirja antoi sinulle</i>	Jälleen verbi on transitiivinen, joten subjekti on me (eikä em). Da on yksikön 3. persoonassa, koska se viittaa objektiin pirtûk. Kohde te on lauseen lopussa.
Me annoimme kirjan sinulle.	
Vê heval em şandin vir. <i>tämä toveri me lähetimme tänne</i>	vê heval on lauseen subjekti, em objekti. şandin on monikon 1. persoonassa, koska se viittaa objektiin em. Kohde vir tulee loppuun.
Tämä toveri lähetti meidät tänne.	
Te amûr vegerandin embar. <i>sinä työkalut palauttivat varasto</i>	Subjektista tulee te, eikä tu. Päättelemme sanan amûr olevan monikossa, koska siihen viittaava verbi on monikossa (-in).
Sinä palautit työkalut varastoon.	

Huom. puhekielessä tämä paradoksaalisuus esiintyy vain osittain. Subjektin muoto vaihtuu, jos subjekti on persoonapronomini (esim. min instead of ez), mutta muuten yllä mainitut muutokset toteutuvat puhekielessä vain osittain jos ollenkaan.

BEŞA PRATÎKÎ - KÄYTÄNNÖN ESIMERKKEJÄ

Diyalog - Keskusteluja

#1

Merhaba!

Moi!

Dembaş, çawa yî?

Moi, kuinka voit?

Baş im, spas. Tu çawa yî?

Voin hyvin, kiitos. Kuinka sinä?

Ez jî baş im, saxbe. Rewşa te çî ye?

Minäkin voin hyvin, kiitos. Mikä on tilanteesi?

Baş e, dimeşe. Çawa diçe li cem te?

Se on hyvä, etenee. Miten sinulla menee?

Baş diçe, em karê xwe dikin.

Hyvin menee, me teemme töitämme.

Temam, serkeftin ji we re!

Okei, menestystä teille!

Spasiya te!

Kiitos!

Pêwîstiyêke we heye?

Tarvitsetteko jotain?

Na, saxbe. Baş xwe hebe.

Emme, kiitos. Pidä huolta itsestäsi.

Tu jî. Hevalan silav bike!

Samoin. Kerro tovereille terveisiä!

Saet xweş!

Kiitos!

Xatirê te heval.

Näkemiin, toveri.

Serçawa.

Näkemiin.

#2

Navê te çî ye?

Mikä on nimesi?

Navê min Botan e.

Nimeni on Botan.

Navê te yê leşkerî?

Taistelijanimesikö?

Çawa? Min fêm nekir.

Kuinka? En ymmärtänyt.

Yanî navê te di nav hevalan de.

Siis nimesi tovereiden keskuudessa.

Erê, rast e.

Joo, juuri niin.

Li mala xwe navê te çî ye?

Dîsa min fêm nekir.
Tu dikarî dubare bikî?

Mikä on nimesi kotonasi?

En taaskaan ymmärtänyt. Voitko toistaa?

Navê te yê eslî yanî.

Ez nabêjim.

Alkuperäinen nimesi, tarkoitan.

En kerro.

Çima?

Ne lazim e, li vir tenê bi navê xwe yê leşkerî têm naskirin.

Miksi?

Se ei ole tarpeen, täällä minut tunnetaan vain taistelijanimelläni.

Temam, tişt nabe.

Û navê te çî bû?

Okei, ei mitään ongelmaa.

Ja mikä sinun nimesi olikaan?

Ez Hêvî me.

Serçawa Hêvî, ez kêfxweş im min te naskir.

Olen Hêvî.

Olen iloinen, että tutustuin sinuun Hêvî.

Ez jî!

Samoin!

#3

Tu ji kû yî?

Ji Ewrûpa.

Mistä olet (kotoisin)?

Euroopasta.

Kûderê Ewrûpa?

Ji bajarê Lyonê me, girêdayî Fransa.

Mistäpäin Eurooppaa?

Olen Lyonin kaupungista, se on Ranskassa.

Zimanê dayîka te Fransî ye yanî?

Belê. Tu ji kûderê yî?

Ädinkielesi on siis ranska?

Kyllä. Mistä sinä olet?

Ez ji Rojhilatê Kurdistanê me, lê li Ewrûpa mezin bûm.

Tu bi Înglîzî dizanî?

Minä olen Itä-Kurdistanista, mutta kasvoin Euroopassa.

Osaatko englantia?

Na, ji zimanên ewrûpî tenê Elmanî dizanim.		<i>En. Eurooppalaisista kielistä osaan ainoastaan Saksaa.</i>
	Tu tevî hemleyan bûyî?	<i>Osallistuitko offensiiveihin?</i>
Erê, ez tevî hemleyên Heskê û Holê bûm. Û tu?		<i>Kyllä, osallistuin Heseken ja Holen offensiiveihin. Entä sinä?</i>
	Na, ez hîn perwerde dibînim.	<i>En, olen vielä koulutuksessa.</i>
#4		
Qawetbe heval!		<i>Tsemppiä toveri!</i>
	Dembaş, çawayî?	<i>Moi, miten voit?</i>
Baş im, spas. Kî nobetçî ye?		<i>Hyvin, kiitos. Kuka on vahtina?</i>
	Nizanim, gerek tu ji subay bipirsî. Çima?	<i>En tiedä, sinun pitäisi kysyä subaylta. Miksi?</i>
Ji ber ku erebeyek heye nêzîkî noqteya me dibe, pir zû dimeşe.		<i>Koska auto lähestyy tukikohtaamme, se etenee todella nopeasti.</i>
	Ev erebeya sipî?	<i>Se valkoinen auto?</i>
Erê.		<i>Joo.</i>
	Ew hevalên me ne, agahiya me heye.	<i>He ovat toveritamme, olemme tietoisia asiasta.</i>
Ekîd?		<i>Varmastiko?</i>
	Belê, ew tên serdana me bikin.	<i>Joo, he ovat tulossa vierailemaan.</i>
Temam, baş.		<i>Okei, hyvä.</i>
	Mutfaxçî kî ye îro?	<i>Kuka on kokkina?</i>
Ez im. Ez ê niha biçim firavîn çêkim.		<i>Minä olen. Menen nyt laittamaan lounasta.</i>
	Temam, çay jî hazirke ji bo mêvanên me.	<i>Okei, valmista myös tee vieraillemme.</i>
Baş e.		<i>Okei.</i>

Destik - Radio

ZAGROS	ZÎLAN	
Zîlan!		<i>Zîlan!</i>
	Banga Zilan.	<i>Zîlan kutsuu.</i>
Biçe didu.		<i>Mene kakkoselle.</i>
	Temam.	<i>Okei.</i>
<i>herdu dikevin kanalê didu</i>		<i>molemmat siirtyvät kakkoskanavalle</i>
Deng tê?		<i>Kuuluuko? (kirj. "tuleeko ääni?")</i>
	Rast e, heval. Deng tê?	<i>Kyllä, toveri. Kuuluuko?</i>
Rast e. Erebe hat.		<i>Kyllä. Auto saapui.</i>
	Temam. Tişteki din?	<i>Okei. Onko muuta?</i>
Na. Silav û rêz.		<i>Ei. Loppu.</i>
	Silav û rêz.	<i>Loppu.</i>
destik	käsiosa	synonyymi radiolle
cîhaz	laite	synonyymi radiolle
banga ...	(jonkun) kutsu	radiopuheluun vastaamiseen
guhdar e	kuulolla	radiopuheluun vastaamiseen
biçe ...	mene ...	anna kanavan numero
deng tê?	tuleeko ääni?	yhteyden varmistamiseen
rast e	kyllä	muodollinen myöntävä vastaus
temam	okei	
fêm bû	ymmärsin	
fêm nebû	en ymmärtänyt	
Dubareke!	Toista!	
Tiştekî din?	Jotain muuta?	
silav û rêz	"terveisiä ja kunnioitusta"	muodollinen tapa lopettaa radiopuhelu, viesti tai kirje.

WERIN BARÎKADAN

Bahozên reş hewayan dilerizînin

myrskyt mustat ilmoja ravisuttavat

Mustat myrskyt ravisuttavat ilmaa

Ewrên tarî nahêlin em bibînin

pilvet pimeys eivât anna me nâemme

Synkät pilvet estävät meitä näkemästä

Tevî ku mirin û zorî li benda me dibin

vaikka kuolema ja vaikeudet odottamassa meitä voi olla

Vaikka kuolema ja vaikeudet voivat odottaa meitä

Bi ruhê hevaltî em ê tirs derbas bikin

kanssa sielu toveruus me pelko ylitämme

Toveruuden hengellä me ylitämme pelon

Ev wêjeya kurmancî ya "A las barricadas" e, sirûda şoreşa îspanî ya 1936.

Kurmancîkielinen sanoitus "A las barricadas"-lauluun, joka oli Espanjan vallankumouksen hymni vuonna 1936.

Laulu löytyy youtubesta nimellä "werin barîkadan".

Azadî, xweserî û rizgariya jin

vapaus, autonomia ja vapautus naiset

Vapautta, autonomiaa ja naisten vapautusta

Wek pîvan hêjatirîn gerek bê n parastin

kuten mitat arvoikkammat täytyy tulevat puolustetuksi

täytyy puolustaa arvokkaimpina normeina

Ala şoreşgeran em hildin esmanan

lippu vallankumoukselliset me nostamme taivaisiin

Vallankumouksellisten liput nostamme taivaisiin

2x

Û cîhanê nû bi destê xwe em afirînin

ja maailma uusi kädelläme me luomme

ja luomme käsillämme uuden maailman

Bi dil û êvîn amade bin heval

kanssa sydän ja rakkaus valmis olkaa toverit

Toverit, olkaa valmiita rakkaudella ja sydämellä

Baviksalarî û dewlet dawî bikin

patriarkaatti ja valtio lopetamme

Lopettamaan patriarkaatti ja valtio

Werin barîkadan, werin barîkadan

tulkaa barrikadit, tulkaa barrikadit

Tulkaa barrikadeille, tulkaa barrikadeille

x 2

Ji bo serkeftina konfederasyon!

vuoksi voitto konfederaatio

Konfederaation voiton vuoksi!

bahoz myrsky

lerizandin, bilerizîne ravistaa, ravisuttaa

tarî pimeys

hêlin, bihêle antaa; päästää

tevî ku vaikka

mirin kuolema

li benda ... bûn, li benda ... be odottaa

ruh sielu; henki

tirs pelko

derbas kirin, derbas bike ylittää

wek kuten; niin kuin

rizgarî vapautus

pîvan normi; mitta

hêja arvokas; tärkeä

gerek täytyy; pitäisi

hatin, bê hatin, were tulla; saapua

parastin, bipolarêze puolustaa

hildan, hilde nostaa

esman taivas

cîhan maailma

dest käsi

xwe omistusliite

afirandin, biafirîne luoda

amade valmis

ŞEHÎD NAMIRIN